

ДИСТАНЦІЙНІ НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Прадівляний Микола

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті обґрунтовано можливість застосування засобів сучасних дистанційних технологій навчання з метою професійно спрямованої іноземної підготовки фахівців технічних та економічних спеціальностей. Доведено, що неадаптоване іноземне професійно спрямоване середовище забезпечить надійність та ефективність у формуванні навичок та вмій професійно спрямованого іноземного спілкування.

Ключові слова: технології навчання, інноваційні освітні технології, засоби сучасних інформаційних технологій, дистанційне навчання, професійно спрямована іноземна мова.

Abstract

The paper considers the use of the latest distance training technologies for teaching English for Specific Purposes to technical students. The authentic English speaking professional virtual environment proves to be efficient and reliable for getting skills in professional communication.

Reference words: training technologies, innovational educational technologies, latest information technologies, distance training, English for specific purposes.

Вступ

Інформатизація суспільства є сьогодні однією з основних умов, яка визначає подальший розвиток нових технологій навчання. Попит на висококваліфікованих фахівців, здатних у своїй професійній діяльності самостійно приймати рішення, швидко та гнучко адаптуватися до різноманітних виробничих ситуацій вимагає від системи вищої освіти нових педагогічних технологій навчання, які б задовольнили потребу в неперервній освіті. Традиційні підходи до організації навчального процесу, традиційні засоби навчання, які в своїй переважній більшості орієнтовані на аудиторну форму організації навчального процесу виявилися неспроможними при вирішенні проблеми професійно спрямованої підготовки сучасних фахівців. Завдання сучасної системи вищої освіти полягає, преш за все, у створенні специфічних умов, які б забезпечили можливості для формування знань і навичок, котрі «з одного боку, можна енергійно і ефективно використовувати для подальшого розвитку науки, техніки, культури, та для виявлення величезного потенціалу комп'ютерних технологій, а з іншого боку, ці знання і навички повинні стати гарантом суверенізації особистості заради якнайповнішої реалізації творчих ресурсів людини» [2, с. 110].

Досліджуючи питання підготовки висококваліфікованих фахівців, Є.С. Полат наголошує на створенні умов, виконання яких забезпечить можливості залучення кожного студента до активного пізнавального процесу, свідомого застосування отриманих знань на практиці, організації співпраці для вирішення різноманітних проблемних ситуацій, а також надасть вільного доступу до необхідної інформації в інформаційних центрах. Фахівець стверджує, що створення таких умов є завданням не стільки змісту освіти, скільки технологій навчання [6, с. 14].

Аналіз науково-педагогічних досліджень свідчить про значну увагу науковців до проблеми впровадження дистанційних технологій з метою підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Питання технологій навчання розглядали такі вчені, як А. Алексюк, В. Беспалько, С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Мадзігон, О. Морзе, Н. Ничкало, О. Пехота, С. Сисоєва. Дослідження питання застосування дистанційних технологій навчання висвітлено в роботах М. Жалдака, О. Крюкової, В. Кухаренка, О. Овчарук, Є. Полат, Б. Шуневича. Розробку змісту і методів навчання іноземних мов проводили О. Биконя, Ю. Дегтярова, Л. Довгоруку, Л. Карташова, О. Крюкова, С. Ніколаєва, Є. Полат, О. Тарнопольський.

Вищевказане дозволяє стверджувати, що проблема розробки інноваційних технологій в освіті, а також дидактичних основ їх впровадження залишається актуальною та потребує ретельних досліджень, а також сприяє розвитку та активному впровадженню дистанційного навчання як одного з перспективних напрямів забезпечення неперервної освіти, яка базується на широкому використанні засобів сучасних інформаційних технологій. Саме вони дозволять найефективнішу реалізацію всіх можливостей, закладених у нових педагогічних технологіях навчання.

Пріоритетним напрямом іншомовної професійно спрямованої підготовки фахівців технічних спеціальностей є використання інтерактивних, комунікативних та інформаційних технологій, які забезпечують доступ до іншомовної фахової інформації в світових наукових центрах, бібліотеках, що, в свою чергу, створює умови як для самоосвіти так і підвищення кваліфікації майбутніх фахівців.

Використання дистанційних навчальних технологій з метою організації поглибленого професійно спрямованого викладання іноземної мови забезпечує індивідуалізацію процесу становлення фахівця, спонукає до самостійної роботи, формує інформаційну культуру, сприяє оволодінню засобами інформаційних технологій з метою їхнього використання для отримання та опрацювання професійно спрямованої інформації. Слід зазначити, що проблема використання дистанційних технологій навчання при навчанні професійно спрямованої іноземної мови у технічних вищих навчальних закладах є малодослідженою.

Зміст поняття технологій навчання розкривається в роботах багатьох вчених, проаналізувавши які А. Алексюк зазначає, що в переважній своїй більшості вони не враховують та не включають в себе таку особливість як можливість розділу процесу навчання на процедури та операції. За А. Алексюком, для того, щоб будь-яка діяльність отримала право називатися технологією, необхідно, щоб вона була планомірно розділена на елементи, які реалізуються в певній послідовності. Засоби дистанційної освіти з точки зору їх особливостей, дають змогу технологізації навчального процесу. Технологія дистанційного навчання може виступати в двох формах, а саме, програм, які містять операції та діяльності, яка вибудовується згідно з програмою. Вищевикладене дозволило вченому визначити технологію дистанційного навчання як систему, яка включає в себе методи, засоби та форми навчання а також спосіб їх відтворення з метою досягнення цілей навчання [1, с. 100]. Поняття «технологія навчання» повинно також включати в себе наявність миттєвого зворотного зв'язку [3].

Досвід поглибленого викладання професійно спрямованої іноземної мови дозволив нам створити власну навально-методичну концепцію. Технологія навчання цієї дисципліни ґрунтується на іншомовному спілкуванні, використанні сучасних технічних засобів навчання, застосуванні дистанційних та інтерактивних технологій.

Специфіка викладання професійно спрямованої іноземної мови базується на принципі мовленнєвої активності студентів, принципі функціональності, принципі мовної комунікативної діяльності, науковості, свідомості, систематичності та наочності. На особливу увагу заслуговують принципи індивідуальної освітньої траєкторії [7], принципи організації самостійної роботи та індивідуалізації і диференціації навчання [5].

При вивченні дисципліни «English for specific purposes» актуальним є принцип поетапно-концентричної організації навчального процесу навчання, який є основним принципом при навчанні професійно спрямованої іноземної мови студентів технічних спеціальностей. Дидактика розглядає проблему ефективності навчання як ступінь наближення до дійсності чи до необхідного результату. Можна стверджувати, що це є відношенням рівня діяльності до ступеня наближення до кінцевої мети. За таких умов доцільно розглянути модель оволодіння іншомовним спілкуванням в іншомовному середовищі, коли процес навчання йде від рівня діяльності через рівень мовленнєвих дій до рівня мовленнєвих операцій. В наших умовах природне іншомовне професійно спрямоване середовище адекватно замінюється іншомовним професійно спрямованим навчальним середовищем, яке забезпечується засобами інформаційно-комунікаційних технологій і визначається як комплекс програмних засобів та представлення знань, які забезпечують самостійну навчальну діяльність. Це дозволяє частково зняти проблему нестачі навчального часу. Отже, вищевикладене дозволяє стверджувати, що застосування технологій дистанційного навчання дозволяє створити умови не лише для вивчення основного матеріалу курсу, але й отримати додаткову професійно спрямовану іншомовну інформацію. Основним завданням викладача за таких умов є забезпечення концептуального зв'язку аудиторного та віртуального навчального простору. А це, в свою чергу, відповідає принципу створення неперервної освіти, тобто поєднання очного та дистанційного навчання.

Одним із важливих етапів застосування дистанційних технологій навчання при вивченні професійно спрямованої іноземної мови є тестування, яке доцільно проводити в процесі вивчення основного матеріалу. За О. Крюковою, у відповідності до поетапної структурної навчальної діяльності тестування має три етапи: відтворення, трансформування та перекодування іншомовної інформації. В процесі навчання є можливість перескакувати через етапи. Таке тестування може бути використано як підсумкові тести при підсумковому вивченні матеріалу, а також як вхідні з метою самооцінювання [4, с. 64].

Використовуючи мережу Інтернет, студенту доводиться обрати власну траєкторію навчання. Студент, виходячи з власних можливостей, обирає швидкість роботи, має достатньо часу для адаптації до інформаційного середовища та ознайомлення з додатковою фаховою інформацією.

Застосування традиційних та дистанційної технології організації навчального процесу з поглибленого вивчення професійно спрямованої іноземної мови, зокрема на заняттях з ділової іноземної мови та термінознавства демонструє, що ефективність проведення занять безпосередньо залежить від ступеня інтеграції аудиторного та віртуального способу організації навчального процесу, а вплив неадаптованого іншомовного професійно спрямованого середовища сприяє засвоєнню основного лексичного матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. Історія. Проблеми. – К.: Ли-бідь, 1998. - 558с
2. Гуревич Р.С. Інформаційна культура майбутніх фахівців: як її формувати?/ Р.С. Гуревич //Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Частина III. —2010.— № 22.— С. 110-116.
3. Енциклопедія освіти/ Акад. пед.наук України; головний ред.. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040. –С. 906. ISBN 978-966-667-281-3
4. Крюкова О.П. Самостоятельное изучение иностранного языка в компьютерной среде (на примере английского языка) / О.П. Крюкова. – М. : Логос, 1998. – 128 с.
5. Нікітіна Н.С. Використання самоконтролю як засобу мотивації студентів у вивченні іноземної мови у немовних ВНЗ / Н. С. Нікітіна // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Філософія. Психологія. Педагогіка . - 2013. - № 1. - С. 127-134.
6. Полат Евгения Семеновна. Педагогические технологии дистанционного обучения / Е.С. Полат. – М. : Академія, 2006. – 241 с.
7. Черниш, В. В. "Принципи навчання майбутніх учителів англomовного професійно орієнтованого говоріння/Валентина Василівна Черниш." Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка 4 (2011): 144-150.